Autor Guste Santini
Petak, 22 Ožujak 2013 16:45

Aktuarska matematika kao predmet, u hrvatskom obrazovnom sustavu, izučava se na PMF-u. Aktuari su alfa i omega svakog osiguranja. Njihove procjene odlučujući su čimbenik u sastavljanju bilanci uspjeha. Na taj način zakonodavac, putem svoje agencije kojom nadzire rad osiguravateljnih društva, štiti interes osiguranika. Željko Šain, trenutno obavlja funkciju dekana Fakulteta, sretan je spoj jer je po svom temeljnom obrazovanju ekonomista koji se bavi aktuarskom matematikom. Kako nastavni program na ekonomskim fakultetima u Hrvatskoj ne pridaju posebnu pažnju aktuarskoj, pa ni financijskoj, matematici to me se je više dojmio rad profesora Šaina koji toplo preporučam ekonomistima.
Osiguranje rizika seže daleko u prošlost. Iako su informacije bile nedostatne, a neizvijesnosti bile daleko veće nego što su to danas, osiguranje poslovnog događaja bio je od izuzetnog značaja. Manjak informacija i, tako, povećanje neizvjesnosti povećavali su premiju za rizik, a samo najbogatiji i najiskusniji su se koritili tim i takvim uslugama.
Tek je kapitalistički način privređivanja odredio položaj i ulogu osiguranju kakav danas imamo. Ukratko rečeno: od hramova koji su čuvali imovinu njihovim vlasnicima, za što su oni dobijali potvrdu o vlasništvu, kojima su mogli plaćati svoju robu, preko formiranja grupe investitora koji su osiguravali prijevoz robe uz premiju od 50% vrijednosti tereta i broda, kao npr. u Veneciji u XV stoljeću, do Lloyda, imena vlasnika kavane, gdje su se sklapali poslovi osiguranja u XVII stoljeću.
Budućnost svijetskog financijskog, odnosno gospodarskog, sustava mnogi financijski stručnjaci vide u proširanju broja komercijalnih rizika. Tako se npr. već danas mogu osigurati rizici od nezaposlenosti. Sutra će se investitori osiguravati od rizika investiranja, recimo u vrijednosne papire, što na neki način već danas imamo putem hedge fondova. Općenito se smatra da je osiguravateljna industrija dio civilizacijske stečevine.
Na ovim prostorima osiguranje kao dio načina življenja još nije stekao puno građanstvo. Za to postoje mnogi razlozi. Veličinu, dubinu i širinu, osiguravateljnog tržišta određuje dohodak per capita. Međutim, valja reći da u zemljama u razvoju, slučaj Hrvatske, ponašanje osiguravateljnih društava nije na razini win – win kombinacija, već osiguravateljna društva za uplaćenu premiju daju znatno niža pokrića rizika nego što bi to sugerirali aktuarski izračuni. Posebno u uvjetima krize, opet slučaj Hrvatske, mnoga osiguravajuća društva smanjujući premije osiguranja, kako bi zadržala poziciju na tržištu, u još većoj mjeri smanjuju pokriće rizika. I tako se pokreće negativna spirala. Neki osigruratelji, svjesni svoje društvene odgovornosti, pristupila su, autor ovih redaka i sam sudjeluje u funkciji konzultanta, žele zaustaviti negativna/kontraktivna kretanja koja se pojačavaju posebno kada je riječ o veličini osiguravateljnog tržišta. Nemogućnost ili sporost naplate štete dio je navedene priče.
Rifin je upravo zato posvetio jednu od svojih knjiha iz biblioteke „Osobne financije“ temeljnim elementima koje mora imati u vidu svaki građanin prije nego što odluči da li će se osigurati. Knjiga profesora Šaina, nije za građane, ali je neizostavna literatura za korporativne financijske stručnjake. Naime, grupna osiguranja života djelatnika neke tvrtke daje veću sigurnost i odanost radnika, s jedne strane, i, daleko veći broj financijskih poslovnih kombinacija, s druge strane. Nije slučajno da se osiguravateljna industrija smatra najsloženijim dijelom financijske industrije. Na kraju želim profesoru Šainu puno uspijeha u daljnjem radu na aktuarskim problemima, a našim, posebno visokim poslovnim školama sugeriram da elemente aktuarske matematike uvrste u svoj nastavni program. Literaturu za predmet već imaju, zar ne?